

Naturvärdesinventering av Långbro 2:85, Örebro kommun

Naturföretaget 2022

Inventering och rapport: Louise Almén
Foto: Louise Almén
Kvalitetsgranskning: Emma Hellkvist och Sara Lundkvist
Datum rapport: 2022-05-30
Version: 1

Kontaktperson för denna rapport: Louise Almén, louise@naturforetaget.se, 072-370 87 41

Naturföretaget
Vaksalagatan 6
753 20 Uppsala
info@naturforetaget.se
Kartor publicerade med tillstånd av ESRI

Innehåll

Sammanfattning.....	4
Bakgrund.....	5
Metodik.....	5
Naturvärdesinventering.....	5
Bedömning av Natura 2000-naturtyp.....	6
Datainsamling.....	6
Rapportering av arter.....	6
Arter inom Artskyddsförordningen.....	7
Främmande invasiva arter.....	7
Förstudie.....	7
Osäkerhet i bedömningen.....	7
Övergripande beskrivning av området och dess naturvärden.....	7
Övergripande beskrivning.....	7
Områdets naturvärden.....	8
Fynd av naturvårdsarter.....	9
Strandskydd.....	9
Skyddade och fridlysta arter.....	9
Dokumenterad förekomst.....	9
Beskrivning av naturvärdesobjekt.....	10
1. Äldre triviallövskog.....	11
2. Ung alskog.....	12
3. Diken med död ved.....	13
4. Diken utan död ved.....	14
5. Trädbevuxen åkerholme.....	15
6. Hustomt.....	16
Generellt biotopskydd.....	16
Öppna diken.....	17
Odlingsrösen.....	17
Åkerholme.....	18
Källor.....	20
Databaser.....	20
Bilaga 1. Karta över naturvärdesobjekt.....	21
Bilaga 2. Karta över generella biotopskydd.....	22

Sammanfattning

Inför detaljplanering utanför Örebro har Platsoptimera Fastigheter AB gett Naturföretaget uppdraget att utföra en naturvärdesinventering på deras fastighet Långbro 2:85. Inventeringen gjordes den 28 april 2022. Den utförda naturvärdesinventeringen följer svensk standard för Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) (SS 199000:2014) på fältnivå med tilläggen Naturvärdesklass 4 och Generellt biotopskydd.

Det inventerade området utgörs till största del av åkermark med åkerholmar, odlingsrösen och omslutande trädbevuxna öppna diken. I norr finns en tomt med boningshus och trädgård, uthus och lada. I anslutning till tomtmarken längs med Sandbackavägen ligger ett äldre triviallövskogsparti som sedan övergår i yngre lövskog mot vattendraget

Inom området identifierades sex naturvärdesobjekt. Det äldre lövskogspartiet och diken med äldre träd bedöms ha Påtagligt naturvärde (klass 3) då de innehar äldre träd i kombination med liggande och stående död ved i olika nedbrytningsstadier. Även åkerholmen bedöms ha Påtagligt naturvärde då den innehar äldre lövträd på en blockig solbelyst mark med inslag av död ved. Dikena med yngre träd och det yngre lövskogspartiet bedöms inneha Visst naturvärde (klass 4) med avseende på inslag av och närhet till vatten. Tomtmarken bedöms ha Visst naturvärde med avseende på blommande och bärande träd och buskar.

I området finns ett flertal biotoper som omfattas av det generella biotopskyddet, en åkerholme, två odlingsrösen och flera diken. Ett större vattendrag i områdets nordöstra hörn och sannolikt även diken, omfattas av strandskydd.

Inga naturvårdsarter påträffades men det finns tidigare fynd av mindre hackspett som häckar i området.

Bakgrund

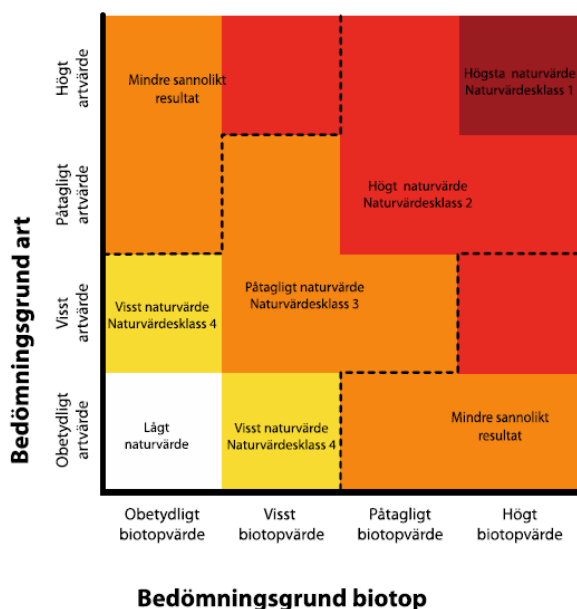
Inför detaljplanering utanför Örebro har Platsoptimera Fastigheter AB gett Naturföretaget uppdraget att utföra en naturvärdesinventering på deras fastighet Långbro 2:85. Inventeringen gjordes den 28 april 2022.

Metodik

Naturvärdesinventering

Området inventerades den 28 april 2022. Inventeringen utfördes enligt svensk standard för Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) (SS 199000:2014). Inventeringen utfördes på fältnivå Medel med tilläggen Naturvärdesklass 4 och Generellt biotopskydd.

Syftet med naturvärdesinventering är att identifiera områden (naturvärdesobjekt) som är av positiv betydelse för biologisk mångfald. Naturvärdesobjekt som hittas inom inventeringsområdet avgränsas, beskrivs i text och deras naturvärdesklass bedöms. Naturvärdesklassen baseras på områdets biotopvärde och artvärde. Biotopvärdet bedöms utifrån områdets biotopkvaliteter och på biotopens sällsynthet eller hur hotad den är. Artvärdet bedöms utifrån förekomst av naturvärdsarter, rödlistade arter, hotade arter samt artrikedom.

Figur 1. Matris ur svensk standard för NVI, som visar hur utfallet för artvärde respektive biotopvärde leder till en viss naturvärdesklass.

Naturvärdesbedömningen resulterar i antingen lågt naturvärde (områden av ingen eller ringa betydelse för biologisk mångfald) eller någon av följande naturvärdesklasser:

Klass 1. Högsta naturvärde: Områden av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå. Områden med Högsta naturvärde bör därmed generellt undantas från exploatering.

Klass 2. Högt naturvärde: Områden av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå. Motsvaras ungefär av t.ex. Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, Våtmarksinventeringens klass 1 och 2 och skogsbrukets klass Urvatten. Områden med Högt naturvärde bör därmed generellt undantas från exploatering.

Klass 3. Påtagligt naturvärde: Området behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Motsvaras ungefär av Skogsstyrelsens objekt med naturvärde, Våtmarksinventeringens klass 3 och 4 och skogsbrukets klass Naturvatten.

Klass 4. Visst naturvärde: Området behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, t.ex. äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestand men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

Naturvårdsarter

är ett samlingsbegrepp för arter som är särskilt skyddsvärda eller indikerar områden med höga naturvärden. I begreppet ingår bl.a. rödlistade arter, signalarter, skyddade arter och typiska arter.

Rödlistade arter

Rödlistade arter – arter där utdöenderisken har klassificerats enligt IUCN:s system som DD, NT, VU, EN, CR eller RE enligt svenskt myndighetsbeslut. Rödlistan uppdateras vart femte år av SLU ArtDatabanken. Vissa rödlistade arter är också fridlysta, men inte alla.

Signalarter

Arter som med sin närvaro indikerar att ett område har höga naturvärden. Frekvens och kombination av signalarter kan dessutom förstärka eller ge ytterligare information om områdets naturvärdeskvalitet.

Skyddade arter

Arter som är förtecknade i artskyddsförordningen (2007:845) och skyddade enligt fridlysningsreglerna. Flera av de fridlysta arterna är också rödlistade, men inte alla.

Typiska arter

Arter som indikerar bevarandestatus för olika N2000-naturtyper.

Figur 2. Definition av begreppet naturvårdsarter.

Bedömning av Natura 2000-naturtyp

I naturvärdesinventering enligt svensk standard ingår att bedöma om inventeringsobjekt innehåller biotoper av s.k. Natura 2000-naturtyp, utifrån naturlighetskriterier enligt Naturvårdsverkets vägledningar för respektive naturtyp. Förekomst av en naturtyp som är hotad (på nationell eller internationell nivå) innebär alltid att objektet i fråga har ett Högt biotopvärde.

Datinsamling

Insamlade fältuppgifter registreras med hjälp av appen Fieldmaps for ArcGIS i surfplatta, med ortofoto som bakgrund. Polygoner, punkter och linjer ritas in i appen, och synkroniseras direkt in i ArcGIS. Registrerat data kan sedan tas ut från ArcGIS i olika format, t.ex. som shapefiler. Noggrannheten är ca 5-10 m. Det koordinatsystem som används är Sweref 99 TM.

Rapportering av arter

Alla naturvårdsintressanta arter rapporteras in till Artportalen. Rödlistade och skyddade arter rapporteras med en koordinat för varje förekomst, med undantag för om många förekomster av samma art finns inom samma naturvärdesobjekt. Övriga naturvårdsintressanta arter rapporteras normalt bara med en koordinat per naturvärdesobjekt som de förekommer i.

Arter inom Artskyddsförordningen

Arter som omfattas av juridiskt skydd enligt Artskyddsförordning (SFS 2007:845) tas upp under rubriken Skyddade och fridlysta arter. Där sammanfattas vilka skyddade arter som har påträffats i området, och vad fynden kan innebära vid en eventuell exploatering.

Främmande invasiva arter

Om främmande invasiva arter påträffas under inventeringen redovisas detta under rubriken Områdets naturvärden.

Förstudie

Fynd av arter från området har inhämtats från ArtDatabanken. Uppgifter om naturvärden och områdesskydd har inhämtats från Skogsstyrelsens karttjänst Skogens pärlor och Naturvårdsverkets karttjänst Skyddad natur.

Osäkerhet i bedömningen

Inventeringen är en naturvärdesinventering med detaljeringsgrad medel, ingen artgrupp har inventerats detaljerat. När inventering görs tidigt på året är markvegetationen svårare att bedöma och vissa arter, som t.ex. kärlväxter eller ettåriga svampar, kan ha förbisetts. Däremot anses bedömningen av strukturer, element och andra biotopkvalitéer vara tillräckligt för att göra en rättvis klassning av naturmiljöerna.

Övergripande beskrivning av området och dess naturvärden

Övergripande beskrivning

Det inventerade området är cirka fem hektar stort och utgörs till största del av obrukad åkermark med en åkerholme, två odlingsrösen och omslutande trädbevuxna öppna diken. I norr finns en tomt med boningshus och trädgård, uthus och lada. På tomtmarken växer fruktträd, bärbuskar och andra blommande trädgårdsväxter. I anslutning till tomten, längs med Sandbackavägen, ligger ett äldre lövskogsparti med blandade triviallövträd som sedan övergår i en yngre gallrad alskog mot vattendraget. Längs med grusvägen, i anslutning till åkerholmen, ligger en inhägnad teknikbyggnad. Omkring 30 meter öster om fastigheten ligger Mellringe vattenreningsdamm där 22 rödlistade fågelarter har observerats sedan våren 2017. Dammen omfattas troligtvis av strandskydd men dess naturvärden samt observerade fåglar bedöms inte påverkas negativt av exploatering på aktuell fastighet.

Området berörs inte av några riksintressen som är av betydelse för naturvärden knutna till naturliga eller kulturpåverkade naturmiljöer. Området berörs av strandskydd och generellt biotopskydd men inga andra områdesskydd, nyckelbiotoper eller naturvärdesobjekt.

Figur 3. Översiktskarta som visar inventeringsområdets läge i omgivningen. Området ligger nordväst om Örebro.

Områdets naturvärden

Åkermarken hyser generellt låga naturvärden. Det är på de trädbevuxna delarna av fastigheten som biotopkvalitéerna kan ses, såsom kring de öppna diken, åkerholmen, odlingsrösen och i skogspartiet. Här finns bland annat stående och liggande död ved, äldre träd, blockig terräng och närvaro av vatten. Trädgården kring boningshuset innehar ett stort antal blommande, frukt- och bärbärande träd, buskar och kärlväxter. Trädbevuxna diken, åkerholmar och odlingsrösen, i en annars öppen och brukad miljö, utgör korridorer och biologiska ”öar” för flera djur såsom fåglar för att förflytta sig säkert i landskapet. De är också viktiga som boplatser och födosökslokaler.

I den äldre triviallövslogen i områdets norra del växer klibbal, björk, sälg, hägg och enstaka hassel där död ved är ett tämligen allmänt inslag. Lövslogar är en bristvara i dagens landskap och det är därför viktigt för biologisk mångfald.

Den yngre alslogen har få naturvärden men då den ligger nära vattendraget kan marken ibland svämmas över, vilket skapar en ovanlig miljö eftersom översvämningar ofta förebyggs idag.

De öppna diken med äldre lövträd av klibbal, björk och sälg samt en hög andel död ved finns utspridda runt hela fastigheten. Vattendrag som permanent eller tidvis är vattenförande är mycket viktiga inslag i landskapet då de skapar en variation av livsmiljöer.

De öppna diken med yngre triviala lövträd är även dem utspridda runt om på fastigheten. I dessa diken är det brist på död ved men de är värdefulla för biologisk mångfald då de innehar vatten och kan utgöra skydd för exempelvis fåglar.

Åkerholmen, som är centralt belägen på fastigheten, är främst bevuxen av medelålders asp men har också inslag av sälg och rönn i både levande och död form. Marken täcks till stor del av block som är delvis solbelysta vilket gör åkerholmen till en lämplig övervintringslokal för kräddjur.

De två mindre odlingsrösen i väster är ursprungligen sten- och blockbeklädda men har med åren vuxit igen av hägg, sälg och fläder. Dessa åkerholmar utgör viktiga ”öar” i landskapet då de både ger skydd och föda tack vare de blommande och bärande träden och buskarna.

Fynd av naturvårdsarter

Inga fynd av naturvårdsarter gjordes under inventeringen. På Artportalen har ett exemplar av revirhävdande mindre hackspett observerats under våren 2022 (tabell 1). I trädgården noterades höstgullris som är en vanlig trädgårdsväxt, men som har klassats ha en hög risk för invasivitet i Sverige.

Tabell 1. Tidigare fynd av naturvårdsarter som noterats inom området (1990-2022). Rödlistade arter: med förkortningar enligt rödlistan 2020, signalarter: arter som är utpekade som signalarter enligt Skogsstyrelsen (SKS) eller ängs- och betesmarksinventeringen (ÅoB), skyddade arter: arter som är skyddade enligt Artskyddsförordningen, typiska arter: arter som är lämpliga indikatorer på en Natura 2000-naturtyps bevarandestatus. Observera att för äldre fynd av fågelarter har endast rödlistade arter, typiska arter, arter i Fågeldirektivets bilaga 1 och prioriterade arter i Skogsvårdslagen medtagits.

Artnamn	Rödlista 2020	Signalarter	Skyddade arter	Typiska arter	Kommentar
Fåglar					
Mindre hackspett	NT		X	X	Tidigare fynd från Artportalen 2022, observerad som revirhävdande i triviallövskogen. Fridlyst enl. 4 § Artskyddsförordningen. Typisk art för 9750, 9080

Strandskydd

Det generella strandskyddet är ett lagligt skydd som gäller inom 100 meter från alla hav, sjöar och vattendrag (7 kap. 13-18 §§ MB). I enstaka fall kan skyddet ha utökats till 300 meter, eller ha upphävts av Länsstyrelsen. Strandskyddets syfte är att bevara allemansrättslig tillgång till strandområden, liksom att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv. Inom strandskyddade områden är det bland annat förbjudet att utföra åtgärder som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur eller växter. Skyddet gäller alla vattendrag utom små vattendrag som är torrlagda större delen av året.

Kommun och Länsstyrelse bör rådfrågas för att utreda huruvida åkerdikena omfattas av strandskydd, men det större vattendraget som gränsar till området i nordöst, samt dammen öster om området är tveklöst strandskyddade. Om alla vattendrag på fastigheten bedöms omfattas av strandskydd är hela inventeringsområdet strandskyddat.

Skyddade och fridlysta arter

Dokumenterad förekomst

Fågelarter som påträffats inom området under inventeringen är rödhake, skata och talgoxe vilka, liksom alla fåglar, är fridlysta genom artskyddsförordningen. Ingen risk för påverkan på områdets kontinuerliga ekologiska funktion bedöms dock föreligga för dessa arter. Denna bedömning motiveras av att dessa fåglar är vanligt förekommande arter som kan leva i många olika typer av miljöer, inklusive produktionspåverkad skog eller bebyggd mark. Sannolikt kan arterna lätt anpassa sig till den förändring av naturmiljön som en eventuell exploatering medför.

Inom området har en rödlistad art rapporterats till Artportalen (2022) - mindre hackspett (NT). Här nedan presenteras en bedömning för hur denna art kan komma att påverkas av en eventuell exploatering.

För alla arter som är skyddade enligt § 4 och 7 i artskyddsförordningen bedöms hur den kontinuerliga ekologiska funktionen för arternas livsmiljöer påverkas (gällande sedan dom i målen C-473/19 och C-474/19 under våren 2021). För djur innebär det framför allt en bedömning av påverkan på fortplantnings- och viloplats. För arter som är skyddade av § 6, 8 och 9 gäller än så länge att man bedömer eventuell påverkan på lokal, regional eller nationell bevarandestatus för arterna.

Mindre hackspett (NT) - Fridlyst enligt 4 § i Artskyddsförordningen. Mindre hackspett har rapporterats hävda revir i fastighetens triviallövsskog i april 2022. Arten häckar främst i lövdominerade miljöer med mycket död ved. Al och björk är några av de viktigaste värdräden där individer med grov bark, skador, håligheter eller döda delar utgör de allra viktigaste elementen. I planerna för den planerade exploateringen ska skogen sparas, vilket är mycket positivt för mindre hackspett. Därmed bedöms områdets kontinuerliga ekologiska funktion upprätthållas för arten. Vid planering för eventuellt rekreationsområde i skogen är det viktigt att spara all död ved, där den stående död veden utgör det viktigaste elementet att spara. Om stående döda träd skulle kunna utgöra fara för människor kan den flyttas till mindre besökta områden. Det är också viktigt att spara lövträd i alla åldrar för att säkra kontinuerlig framtida tillförsel av död ved.

Beskrivning av naturvärdesobjekt

Inom området identifierades sex naturvärdesobjekt (tabell 2). För kartor över de olika objekten, se Bilaga 2-3. Nedan beskrivs de observerade naturvärdesobjekten i text och bild.

Tabell 2. Sammanfattning av objekten och deras naturvärdesklasser.

Objektnummer	Namn	Naturvärdesklass
1	Äldre triviallövskog	3
2	Ung alskog	4
3	Diken med död ved	3
4	Diken utan död ved	4
5	Trädbevuxen åkerholme	3
6	Hustomt	4

1. Äldre triviallövskog

Figur 4. Vy sett inifrån lövskogen med mycket död ved.

Beskrivning

I områdets norra del finns ett cirka 0,2 hektar stort skogsparti med överståndare av främst klibbal, men där växer även björk, sälg, hägg och enstaka hassel. Död ved, i både stående liggande och lutande form, kommer främst ifrån klibbal men det finns också mycket från sälgbuketter som brutits av. Marken är något fuktig och det växer sparsamt i fältskiktet. Olika arter av tickor, bland annat fnöskticka, har spridit sig i de döda stamdelarna. De täta buskskiktet utgör ett bra skydd för fåglar. Området kan vara värdefullt för insekter och fåglar med sitt inslag av grova björkar och död ved av löv.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Bedömningen baseras på ett Påtagligt biotopvärde främst med avseende på det varierande lövdominansen. Död ved i olika former höjer också biotopvärdet. Artvärdet klassades som Visst artvärde, främst med avseende på förekomsten av olika vednedbrytande tickor.

Natura 2000-naturtyp

-

2. Ung alskog

Figur 5. Den unga alskogen i anslutning till vattendraget.

Beskrivning

En ung alskog sträcker sig längs med vattendraget i öster. I fältskiktet växer kvävegynnad vegetation såsom brännässla och kirskaål. Det finns möjlighet att skogen delvis kan översvämmas då vattendragets nivå stiger. I södra delen finns spår av äldre bävergnag.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen av baseras på Visst biotopvärde, främst med avseende på närheten till vattendraget, svämplanet och den stora lövandelen. Artvärdet klassades som Obetydligt då inga naturvårdsarter observerades.

Natura 2000-naturtyp

-

3. Diken med död ved

Figur 6. Ett av diken med död ved; i förgrunden ses nyligen omkullvälda stammar av hägg och i bakgrunden stående döda stammar av klibbal. För ytterligare bild, se figur 4 under generella biotopskydd.

Beskrivning

Dikena med äldre lövträd och buskar finns utspridda runt hela fastigheten. De är bevuxna med främst klibbal, björk, sälg och hägg och innehåller också en hel del död ved av dessa träd och buskar. Den döda veden finns i olika nedbrytningsstadier och ligger ömsom i vattnet och ömsom på åkermarken eller hänger i luften. De flesta diken är relativt djupa (som på bilden), men det diket som angränsar mot det äldre lövskogspartiet är grunt, samt förgrenar och breder ut sig vilket skapar ytor av svämplan. Samtliga diken var vattenförande och tros kunna hålla vatten en större del av året. Olika arter av tickor och en vadarfågel sågs vid inventeringstillfället. Diken omfattas av generellt biotopskydd och finns även beskrivna under rubriken ”Generella biotopskydd” nedan.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Bedömningen av baseras på Påtagligt biotopvärde, främst med avseende på närvaron av vatten, variationen i blommande lövträd och buskar och den rikliga mängden av död ved. Artvärdet klassas som Visst då inga naturvårdsarter observerades men det finns en artrikedom av träd, buskar och vedsvampar.

Natura 2000-naturtyp

-

4. Diken utan död ved

Figur 7. Ett av dikenena med ung klibbal.

Beskrivning

Flera diken runt om fastigheten består av yngre träd och buskar, främst al och sälg men även björk och hägg. Dessa innehåller ingen död ved men är troligtvis vattenförande stora delar av året. Diken omfattas av generellt biotopskydd och finns även beskrivna under rubriken "Generella biotopskydd" nedan.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på Visst biotopvärde med avseende på rinnande vatten med blommande buskar och lövträd. Artvärdet anses vara Obetydligt då inga naturvårdsarter observerades.

Natura 2000-naturtyp

-

5. Trädbevuxen åkerholme

Figur 8. På den trädbevuxna åkerholmen växer främst asp och marken är blockrik.

Beskrivning

Åkerholmen är omkring 0,1 hektar och har många värdefulla biotopkvaliteter såsom solbelysta block, stenar och död ved. Den medelålders asp som dominerar i trädskiktet är även den solbelyst men något för ung för att hålla höga biologiska värden än. Däremot finns även sälj och rönn och det är ifrån dessa trädslag som majoriteten av den döda veden kommer. Rönnen har håligheter där fåglar, insekter och fladdermöss kan trivas. I buskskiktet växer hägg och i norra delen finns vitsippor. Åkerholmar omfattas av generellt biotopskydd och finns även beskriven under rubriken ”Generella biotopskydd” nedan.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen av baseras på Påtagligt biotopvärde, främst med avseende på det soliga läget som värmer upp mark, död och levande ved samt block och sten. Artvärdet klassas som Obetydligt då inga naturvårdsarter observerades.

Natura 2000-naturtyp

-

6. Hustomt

Figur 9. Hustomt med diverse trädgårdsväxter.

Beskrivning

En tomt med boningshus och uthus ligger i korsningen av vägarna. Trädgården har fyra äldre fruktträd (troligtvis äpple) och flera bärbuskar med vinbär och krusbär. Även buskar av ölandstok finns här och där, såväl som syrén. På tomten växer även bland annat gullris, vårlök, tulpan, vitsippor, viol, pion, rabarber och rölleka. I övrigt är gräsmattan artfattig.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen av baseras på Visst biotopvärde, främst med avseende på de äldre fruktträden en mångfald av blommande träd, buskar och kärlväxter. Eftersom tomten främst är bevuxen av trädgårdsväxter klassas artvärdet som Obetydligt.

Natura 2000-naturtyp

-

Generellt biotopskydd

Det generella biotopskyddet är ett lagligt skydd av vissa typer av småbiotoper i jordbrukslandskapet (7 kap 11 § MB och bilaga 1 förordningen om områdesskydd). Biotopskyddsområden är värdefulla livsmiljöer som idag utgör en bristvara i dagens landskap. Många arter är knutna till dessa biotoper vilket gör att de är viktiga att bevara. Under inventeringen påträffades tre typer av

biotopskyddsområden; öppna diken, odlingsrösen och en åkerholme som redovisas nedan och kan ses i kartan i Bilaga 1.

Öppna diken

Diken ingår i det generella biotopskyddet ”Småvatten och våtmark i jordbruksmark” då de skapar en variation i ett i övrigt rationaliserat landskap. Denna biotop definieras som: *”Småvatten eller en våtmark med en areal av högst en hektar i jordbruksmark som ständigt eller under en stor del av året håller ytvatten eller en fuktig markyta såsom kärr, gölar, våtar, översilningsmarker, kalkällor, mägergravar, öppna diken, dammar och högst två meter breda naturliga bäckfåror”*. Diken i jordbruksmark gynnar, med sitt inslag av vatten och till omgivningen kontrasterande växtlighet, flera organismgrupper såsom groddjur, fåglar insekter och småäggdjur.

Omkring en kilometer öppna diken omsluter hela fastighetens åkermarksbegränsade del (figur 10 samt bilaga 2). Arealbegränsningen i definitionen avser inte linjära element som i detta fall är ”öppna diken”. Dikena på fastigheten var alla vattenförande vid inventeringsbesöket och tros alla hålla vatten större delen av året. Flera av dem är bevuxna med äldre lövträd, sly och buskar av al, sälg, björk och hägg som beskuggar vattnet, men det finns också öppna partier utan vedartade växter. Dikena bidrar till den gröna infrastrukturen som upprätthåller viktiga ekologiska funktioner i landskapet. I detta fall skapar de spridningskorridorer, skydd, boplatser och föda för exempelvis fåglar och insekter i en annars homogen jordbruksmiljö.

Figur 10. Ett av de öppna dikena som klassas under det generella biotopskyddet ”Småvatten och våtmark i jordbruksmark”.

Odlingsrösen

Odlingsrösen ingår i det generella biotopskyddet ”Odlingsröse i jordbruksmark”. Denna biotop definieras som: *”En upplagd ansamling av stenar med ursprung i jordbruksdriften, på eller i*

anslutning till jordbruksmark". Odlingsrösen utgör ett viktigt inslag i landskapsbilden då de bidrar till en varierad miljö vilket har stor betydelse för växt- och djurlivet. Exempelvis utgör de viktiga livsmiljöer för många lavar, mossor, grod- och kräldjur, insekter, spindlar, fåglar och smådäggdjur. Mikroklimatet som skapas är särskilt gynnsamt för kräldjur och insekter och den rika förekomsten av insekter gynnar i sin tur både insektsätande fåglar och fladdermöss.

Två odlingsrösen, om totalt 150 m², noterades mitt i åkermarkens västra del vid inventeringen (bilaga 2). Ett av dem var större (figur 11) och var helt bevuxet av sälg, hägg och fläder som täckte själva röset bestående av både block och stenar. På det mindre röset växte endast en fläderbuske och täcktes i övrigt av bredbladigt gräs. Att rösena delvis är igenvuxna har en viss negativ effekt då stenarna och blocken inte lika snabbt kan värmas upp av solen på våren och lagra den värme som många organismer gynnas av. Däremot är det positivt med ett snårigt buskage då det utgör en skyddad och skuggig miljö där också en viss luftfuktighet kan upprätthållas vilket gynnar många andra arter, till exempel snäckor och sniglar. Att buskaget blommar är också positivt för både insekter och fåglar.

Figur 11. Det större av de buskbevuxna odlingsrösena som klassas under det generella biotopskyddet "Odlingsröse i jordbruksmark".

Åkerholme

Åkerholmar ingår i det generella biotopskyddet "Åkerholme" och definieras som: "En holme av natur- eller kulturmark med en areal av högst 0,5 hektar som omges av åkermark eller kultiverad betesmark". Åkerholmar har ofta höga naturvärden kopplade till ett varmt lokalklimat med sina solexponerade sydsidor som värmer träd, block och mark. Här gynnas kräldjur men också vedlevande insekter och kärlväxter.

Åkerholmen i det aktuella området är upp emot 0,1 hektar och har många värdefulla biotopkvalitéer (figur 12 samt bilaga 2). Holmen är främst bevuxen av medelålders solbelyst asp och marken täcks av block och sten som både är solbelyst och beskuggad. På holmen växer även sälg och rönn och det är

ifrån dessa trädslag som majoriteten av den döda veden kommer. Åkerholmen är också klassad som Naturvärdesobjekt (klass 3).

Figur 12. Åkerholmen, sett ifrån söder, som klassas under det generella biotopskyddet med samma namn.

Källor

Litteratur

- ArtDatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Hallingbäck, T. (red.) 2013. Naturvårdsarter. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Jordbruksverket 2017. Ängs- och betesmarksinventeringen – Metodik för inventering från och med 2016. Jordbruksverket, Rapport 2017:9.
- Naturvårdsverket 2000. Svenska lövskogar och andra lövbärande marker. Naturvårdsverket, rapport 5081.
- Naturvårdsverket, 2012. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11.
- Naturvårdsverket 2014. Småvatten och våtmark i jordbruksmark – Beskrivning och vägledning för biotopen Småvatten och våtmark i jordbruksmark i bilaga 1 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.
- Naturvårdsverket. 2014. Odlingsröse i jordbruksmark – Beskrivning och vägledning för biotopen Odlingsröse i jordbruksmark i bilaga 1 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.
- Naturvårdsverket 2014. Åkerholme – Beskrivning och vägledning för biotopen Åkerholme i bilaga 1 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.
- Nitare, J. 2000. Signalarter – Indikatorer på skyddsvärd skog. Jönköping, Skogsstyrelsens förlag.
- Nitare, J. 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen.
- SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. Svensk standard SS 199000:2014.
- SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000. Teknisk rapport SIS-TR 199001.
- Strand, M., Aronsson, M. & Svensson, M. 2018. Klassificering av främmande arters effekter på biologisk mångfald i Sverige – ArtDatabankens risklista. ArtDatabanken Rapporterar 21. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Databaser

- ArtDatabanken. Uttag ur Artportalen och Obsdatabasen (2022-05-13)
- ArtDatabanken. www.artfakta.artdatabanken.se (2022-04-25)
- Artskyddsförordning (SFS 2007:845). [http://www.naturvardsverket.se/sv/Start/Naturvard/ Biologisk-mangfald/Artskydd/Fridlysning-/Fridlysta-arter/](http://www.naturvardsverket.se/sv/Start/Naturvard/Biologisk-mangfald/Artskydd/Fridlysning-/Fridlysta-arter/)
- Lantmäteriet. [Historiska Kartor och Akter \(lantmateriet.se\)](http://lantmateriet.se)
- Miljödataportalen, Naturvårdsverket. [Miljödataportalen \(naturvardsverket.se\)](http://miljodataportalen.naturvardsverket.se/)
- Naturvårdsverket. Skyddad natur. <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/> (2022-04-25)
- Skogsstyrelsen. Skogens Pärlor. [Skogsstyrelsen - Skogens pärlor](http://skogsstyrelsen.se/skogens-paerlor/) (2022-04-25)

Bilaga 1. Karta över naturvärdesobjekt

Figur 1. Kartbild över inventeringsområdet med avgränsade naturvärdesobjekt färglagda efter bedömt naturvärde enligt klassningen i SIS-standard. 1= Högsta, 2= Högt, 3= Påtagligt, 4=Visst. Övriga ytor inom inventeringsgränserna som ej färglagts har lågt naturvärde.

Bilaga 2. Karta över generella biotopskydd

Figur 1. Biotopskydd förekommer i form av diken som omsluter större delen av inventeringsområdet, en åkerholme samt två odlingsrösen.